

Elżbieta Matyaszevska – historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych, absolwentka historii sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Była pracownikiem Instytutu Leksykografii KUL – redaktorka i autorka haseł z zakresu sztuki religijnej, zamieszczonych w *Encyklopedii katolickiej*. Przez lata współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków, publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego. W ramach prac związanych z gromadzeniem informacji o stratach kultury polskiej, prowadzonych przez Wydział do spraw Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przygotowała kilkadziesiąt kart obiektów rzeźbiarskich z XIX i XX wieku utraconych podczas II wojny światowej. Obecnie współpracuje z Instytutem Sztuki PAN w Warszawie, a także Redakcją Polskiego Słownika Biograficznego, pisząc biografie polskich artystów, przewi-

dziane do kolejnych tomów obu słowników. Utrzymuje stały kontakt jako wykładowca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Lublinie, Tomaszowie Lubelskim oraz Świdniku, a także z Filharmonią Lubelską, przygotowując tam, w ramach Akademii Muzyki i Plastyki, prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne (oferta jest skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu). Od paru lat związana jest z Domem Kultury LSM w Lublinie, gdzie w ramach tematów przewodnich „Niespiesznie po Lublinie”, „Czy artysta może być kobietą”, „Galeria arcydzieł”, prowadzi cykliczne wykłady z historii sztuki, popularyzujące wiedzę o znanych i mniej znanych artystach oraz artystkach, a także wybranych arcydziełach sztuki europejskiej.

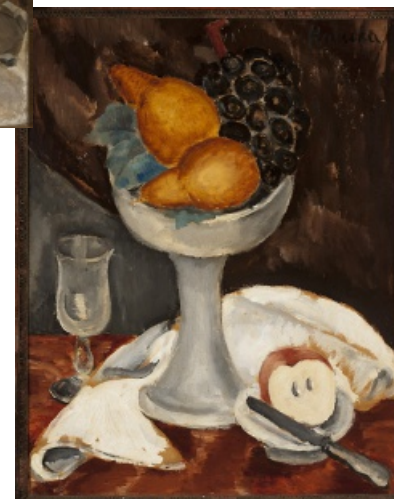
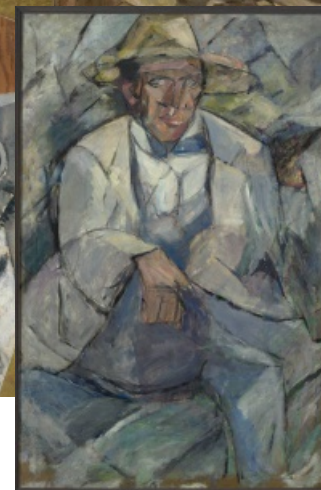
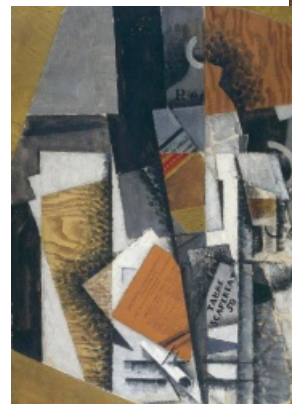
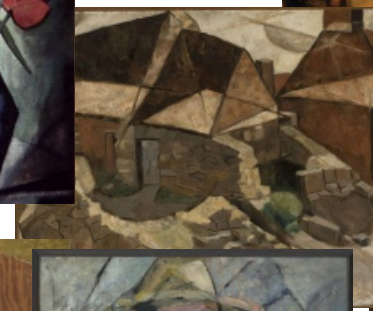
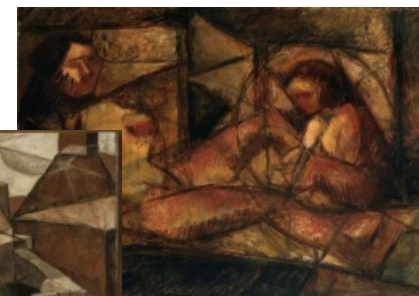
Jest autorką książki „Wierzę w cuda nie od dziś”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007), współautorką albumowego opracowania *Matejko. Obrazy olejne. Katalog* (Warszawa 1993), autorskich rozdziałów w kilku publikacjach zbiorowych dotyczących ikonograficznej obecności zwierząt w dziełach sztuki, referatów posesyjnych podejmujących problematykę sztuki religijnej oraz kilkunastu publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego. Jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

CZwartki ze Sztuką
Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszevską
Mistrzowie i ich dzieła
Kubizm
w twórczości polskich artystów

U progu XX wieku w europejskiej sztuce pojawiło się bardzo wiele awangardowych kierunków, wśród których niekwestionowanym liderem stał się kubizm. Jego pierwszy symptom możemy doszukiwać się w XIX-wiecznej jeszcze twórczości Paula Cézanne'a, choć swe prawdziwe oblicze ukazał dopiero w malarstwie Pabla Picassa, Georges'a Braque'a, Juana Grisa czy Fernanda Légera, artystów tworzących wówczas głównie w Paryżu. Ich dzieła w większości były niemal dosłowną, plastyczną odpowiedzią na apel Cézanne'a, który twierdził, że „trzeba odszukać w naturze cylindry, kule i stożki, umieścić wszystko we właściwej perspektywie tak, aby każda strona przedmiotu, każda płaszczyzna ciążyły ku jednemu, centralnemu punktowi”. Młodzi artyści, przyjmując te słowa za drogowskaz, poddawali malowane przez siebie kompozycje rygorystycznej geometryzacji i surowej syntezie, odrzucając przy tym renesansową perspektywę oraz negując istnienie przestrzeni powietrznej. Z młodzieńczą pasją, ale też i z finezją „rozbijali” na dziesiątki planów przedstawiane postaci oraz przedmioty, ukazując ich formy jednocześnie z wielu punktów widzenia. W ich kubistycznych obrazach, składających się ze spiętrzonych brył geometrycznych zespolonych w określone artystycznym zamysłem układy, dominowała jednorodna kolorystyka, nie było też jednego, określonego źródła światła. Dla niemal wszystkich admiratorów kubizmu ważniejszym od perspektywy i zagadnień kolorystycznych stało się badanie właściwości przestrzennych figur geometrycznych,

wyrażanych w dwuwymiarowym, płaskim obrazie.

Fascynacji tak rozumianym kubizmem uległo wielu artystów, także tych, wywodzących się z różnych krajów i odmiennych kręgów kulturowych. Wśród nich znalazło się kilkoro Polaków, w tym niewrażliwym okresie przebywających w Paryżu – Ludwik Kazimierz Marcus, znany jako Louis Marcoussis, Alicja Halicka, Tadeusz Makowski oraz Tytus Czyżewski. Warto jednak przy tym zauważyć, że tylko ten ostatni wrócił do kraju, trójka pozostałych na stałe zamieszkała we Francji.

Analizując twórczość wymienionych wyżej artystów, możemy zauważyć, że najbardziej wierny założeniom tego awangardowego kierunku był Marcoussis – kubistyczne rozwiązania artysta stosował z powodzeniem jeszcze w latach 20-tych XX wieku. Uległa im także we wczesnej twórczości Alicja Halicka, prywatnie żona Marcoussisa. Tytus Czyżewski natomiast potraktował kubizm bardziej jako pretekst do odcięcia się od tradycji Młodej Polski, niż nowinkę artystyczną, którą można by było propagować w kraju. Tadeusz Makowski, mieszkający aż do śmierci we Francji, mimo iż dostrzegał w kubizmie nowatorskie podejście do formy, to jednak nie traktował go jako własnej drogi artystycznej. Jak pisał w „Dzienniku”: „Z zafascynowaniem przyglądałem się temu, jak na moich oczach rozwija się kubizm [...] Przez dwa lata namalowałem dziesięć prac, wśród których znalazły się pejzaże i kompozycje figuratywne. Nigdy jednak nie czułem się w pełni kubistą”.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

CZWARTKI ZE SZTUKĄ
Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszewską
Mistrzowie i ich dzieła
Kubizm
w twórczości polskich artystów

Spotkanie odbędzie się
w czwartek 9 maja 2019 r. o godz. 17.00
w sali widowiskowej Domu Kultury LSM
w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29
www.domkulturyism.pl
Wstęp wolny